

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
школи І-ІІІ ступенів №284
Дарницького району м. Києва
від 28.08.2025 протокол № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор **Наталія КОТЯХОВА**
28.08.2025 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«СВІТ ЧЕКАЄ КРИЛАТИХ»

3-4 КЛАСИ

2025-2026 навчальний рік

Освітня програма школи I – III ступенів № 284 «Світ чекає крилатих» для 3-4-х класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту», Закону «Про загальну середню освіту», Державного стандарту початкової освіти (у редакції, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України № 688 від 24.07.2019), апробовано й експериментально перевірено в межах дослідно-експериментальної роботи всеукраїнського рівня «Дидактико-методичне і навчальне забезпечення реалізації концептуальних засад реформування початкової загальної освіти» (наказ МОН України №834 від 15.07.2016), Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого Міністерством охорони здоров'я України (наказ від 25.09.2020 р. за № 111/35394).

При складанні освітньої програми використана Освітня програма «Світ чекає крилатих» для 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом А. Д. Цимбалару, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України №834 від 15.07.2016.

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Відповідно до визначених у Державному стандарті цілей початкової освіти, програму розроблено з метою нормативного забезпечення гармонійного розвитку та виховання особистості дитини для застосування набутого досвіду в навчальних і життєвих ситуаціях та закладання основ її особистісного зростання на наступному рівні освіти.

Відповідно до мети визначено стратегічні завдання освітнього закладу, на виконання яких спрямовано програму:

становлення особистості дитини, її духовний, психічний, соціальний, фізичний розвиток, розвиток пізнавальних здібностей;

морально-етичне, громадянське, патріотичне, естетичне, трудове, екологічне виховання дитини;

формування цілісного наукового образу світу;

формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення дитини до самої себе, родини, громади, школи й навчання;

психолого-педагогічна адаптація дитини до шкільного життя;

формування ключових і предметних компетентностей;

формування культури міжособистісної взаємодії у різних формах і видах діяльності;

формування здатності до самовираження, зміни власної поведінки відповідно до потреб стійкого розвитку (соціально-правової, екологічно доцільної і здоров'язбережувальної та безпечної) у різних життєвих ситуаціях.

Мету й стратегічні завдання конкретизовано у пояснювальних записках до предметів вивчення, з урахуванням потенціалу реалізації засобами кожного з них.

Програму розроблено на певних принципах і підходах. Зокрема, на **принципах** гуманізації (який є системоутворювальним), прогностичності, розвитку, цілісності; на таких **підходах**, як особистісний, діяльнісний, компетентнісний, інтегративний, системний. Тож, програма закладає основи для побудови освітнього процесу як системи на засадах гуманної

педагогіки, із особистісною орієнтацією навчання, а відповідно й інтегративним підходом до структурування його змісту, діяльнісним – до організації та компетентнісним – до визначення освітніх результатів.

Особистісній орієнтації навчання сприятиме урахування у програмі вікових і психологічних особливостей учнів 8-10 років (зокрема цілісності сприймання світу й процесів пізнання, провідних стилів навчальної діяльності, соціальної активності), що простежується у доступності й відповідності їхнім інтересам та запитам змісту.

Інтегративний підхід у програмі є дидактичним інструментом урахування вікових особливостей учнів 8-10 років і відкриває можливості для презентації змісту зі встановленням як внутрішньо- і міжпредметних зв'язків, так і інтегрованих предметів. Навчальний матеріал інтегрується на міжпредметному рівні завдяки синхронізації термінологічного поля усіх навчальних програм та приведення мови програми до тієї, якою мають послуговуватись учителі та учні в кожному класі, підходів до структурування програм кожного предмета (побудовані концентрично). Це дозволяє запобігти дублюванню змісту в різних предметах вивчення, неузгодженості термінологічного поля та створити умови для підвищення пізнавального інтересу учнів.

Побудова програми на діяльнісних засадах сприятиме підвищенню практичної спрямованості опанування змісту освіти. Водночас забезпечуватиме якісно новий рівень процесу виявлення результатів навчання завдяки конкретизації навчальних дій учнів, як складників ключових і предметних компетентностей. Зміна знанневих орієнтирів навчання на діяльнісні є й в орієнтовній тематиці досліджень, практичних робіт, навчальних проєктів.

Освітня програма містить:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за даною Освітньою програмою;
- перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність;
- загальний обсяг навчального навантаження в рамках навчального плану;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальної програми;
- форми організації освітнього процесу;
- опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою.

Відповідно до чинного законодавства України зарахування дітей до закладів загальної середньої освіти, які працюватимуть за програмою, здійснюють на безконкурсній основі. До 1 класу вступають діти, яким станом на 1 вересня виповнилось 6-7 років. Показники розвитку дитини, які визначають її готовність до систематичного навчання у школі, розроблено з метою реалізації системного підходу, зокрема, перспективності і наступності дошкільної та початкової освіти. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей. Потенційно це виявляється у певному рівні

готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

2. Перелік освітніх компонентів та їх логічна послідовність.

Програму структуровано у два блоки. У першому блоці очікувані результати окреслено за циклами навчання відповідно до визначених Державним стандартом початкової освіти обов'язкових результатів кожної освітньої галузі. У другому блоці очікувані результати окреслено по класах відповідно до предметів вивчення. У цьому блоці, ґрунтуючись на засадах діяльнісного та особистісного підходів, структурування змісту здійснено за провідними стилями навчальної діяльності учнів: - логіко-математичним;

- вербально-лінгвістичним;
- моторно-рухливим;
- натуралістичним;
- музично-ритмічним.

В основу реалізації змісту програми покладено шість предметів вивчення. Зокрема, освітні галузі:

- «Природнича»,
- «Громадянська та історична»,
- «Соціальна і здоров'язбережувальна» реалізують через інтегрований предмет *всесвіт*. Цей предмет забезпечує організацію навчальної діяльності учнів за таким провідним стилем, як натуралістичний.

Освітню галузь «Мовно-літературна» та вербально-лінгвістичний стиль діяльності з урахуванням вікових особливостей учнів реалізують через предмети *українська мова* (мова навчання), *англійська мова* (мова вивчення).

Освітні галузі «Математична», «Технологічна» і «Мистецька» реалізують через інтегрований предмет *математика*. Інтеграція зазначених освітніх галузей спрямована як на формування математичної компетентності, так і умінь застосовувати набутий математичний досвід під час «втілення творчого задуму в готовий виріб» та досліджувати математичні процеси і явища під час виготовлення виробів; експериментувати з ритмами, рухами, лініями, формами під час створення певних образів.

Освітню галузь «Фізкультурна» реалізують предметом *фізична культура, хореографія*.

Освітні галузі «Мистецька», «Технологічна» та «Інформатична» реалізують інтегрованим предметом *арт-технології та інформатика* (ІКТ), який забезпечує організацію навчальної діяльності учнів переважно за музично-ритмічним, вербально-лінгвістичним та моторно-рухливим стилями. Програму цього предмета структуровано за концентрами «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Handmade-мистецтво».

3. Загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання.

Загальний обсяг навчального навантаження, додаткові години, загальна кількість навчальних годин, логічна послідовність їх вивчення

подані в рамках навчального плану школи (додаток 1). Години варіативної складової передбачаються для підсилення предметів інваріантної складової, а саме збільшення 1 години на підсилення вивчення навчального предмету «Українська мова» в 3 та 4 класах.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає відповідно до рекомендацій авторки Освітньої програми, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Загальний обсяг навчального навантаження подано у Навчальному плані із зазначенням загальнотижневого навантаження.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Передбачає реалізацію освітніх галузей Державного освітнього стандарту початкової школи через окремі предмети. Навчальний план містить інваріантну та варіативну складові, які є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах всіх типів та форм власності.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених в програмі, визначено завдання, які має реалізувати педагог у рамках кожної галузі. Очікувані результати подано за змістовними лініями визначеними Державним стандартом початкової освіти.

4. Форми організації освітнього процесу.

Програму реалізують за рахунок дидактично доцільної комбінації традиційних та інноваційних (у тому числі авторських) форм, методів, прийомів організації освітнього процесу. Зокрема, толока; навчаюсь, навчаючи інших; заняття-квести; STEM-освіта; ТРВЗ, метод проєктів, дослідницько-пошукові та інтерактивні методи (шість капелюхів, скрайбінг, сел-аудит, селфі-трек та ін.), створення ментальних карт, сторітелінг тощо.

Програму побудовано з урахуванням зміни позиції сучасного вчителя з носія й транслятора знань на тьютора та фасилітатора. Учителі, які викладають у 3-А та 4-Б класах, володіючи різноманітним педагогічним репертуаром, обирають найбільш доцільні для конкретного учня форми, методи та прийоми навчання. З метою виведення не тільки навчального, а й у нерозривній єдності з ним виховного процесу в школі на якісно новий рівень організації, що обумовлено реаліями життя суспільства, у програмі подано соціокультурну тематику створення освітніх ситуацій. Вона є стрижнем, навколо якого інтегрують навчальний і виховний процеси в єдиний освітній процес. Теми дібрані з урахуванням інтересів дитини 8-10 річного віку, зокрема: Здрастуй, школо!, Бережу життя і здоров'я, Я і моя сім'я, Мій край, Моя країна – Україна, Мандруємо світом, Спорт, У гості до казки, Календарні дати місяця, Пори року, Рослини – діти Землі, Тварини – діти Землі. Здоров'я – це скарб, У світі професій, Мої права та обов'язки, Зростаємо разом з книгою, Космічна ера, Земля – наш спільний дім, Дружити треба вміти тощо.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Форми організації освітнього процесу, які може запропонувати школа I-III ступенів № 284 Дарницького району м.Києва: очне навчання, дистанційне навчання, змішане навчання. За потреби заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема сімейну (домашню, педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня, організувавши інклюзивне навчання.

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти до наказу Міністерства освіти і науки від 03.06.2025 № 808, зареєстрованого в Міністерстві юстиції країни за № 937/44433 «Про затвердження змін до деяких наказів Міністерства освіти і науки України із змінами і доповненнями, внесеними наказом міністерства освіти і науки України від 23 червня 2025 року №899, класи мають поділ на групи під час вивчення української, англійської мови та інформатики.

5. Опис та інструменти системи внутрішньошкільного забезпечення якості освіти.

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» програма містить власну систему оцінювання, яка є її невід'ємною частиною і реалізовується школою. Система оцінювання реалізовується на основі Методичних рекомендації до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти (Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України №22.1/12-Г-957 від 20.11.2020).

Основними функціями оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти є: інформаційна, мотиваційна, формувальна, коригувальна, розвивальна, виховна – відносно здобувачів освіти; нормативна, діагностувальна, інформаційна, аналітична, коригувальна, прогностична – відносно тих, хто надає освітні послуги: вчителя, закладу загальної середньої освіти.

Об'єктами оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти є складники ключових і предметних компетентностей: розуміння сутності предметів і явищ навколишнього світу, взаємозв'язків і відношень між ними; вміння набувати та застосовувати знання та навички; досвід творчої діяльності; ціннісні ставлення.

Перевірку результатів навчання здобувачів початкової освіти здійснюють з урахуванням принципів психологічної комфортності й здоров'язбережувального характеру освітнього процесу.

Оцінювання результатів навчання здобувача освіти в 3-4-х класах підлягає рівневому, з метою підтримки навчального розвитку дитини та вчасного виявлення освітніх проблем та запобігання їх нашаруванню. Що в свою чергу орієнтує учня на визначення нових завдань щодо подальшого засвоєння програмового матеріалу. Воно має бути чітким, аргументованим і сприяти формуванню в учня умінь самооцінювання.

Програмою передбачено виявлення динаміки розвитку якісних показників результатів навчання дитини відносно неї самої. Це простежується у визначенні в кінці кожного структурного компоненту змісту програми в окремому предметі термінів і понять, які має доцільно застосовувати дитина (без їх визначення), системи вправ із програмованою помилкою, узагальненої презентації опанованого матеріалу як опису за пропонованою структурою тощо. Такий підхід створює умови для усунення психологічного тиску та сприятиме опануванню учнями способів самоконтролю, самооцінювання й самокорекції, формуванню їх рефлексивної позиції, мотивації на досягнення успіху в особистісному зростанні.